

HH/emt

28.8.2013

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@stm.fi

Suomen Lääkäriliiton lausunto luonnoksista hallituksen esitykseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta, asetukseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen muuttamisesta sekä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta annettavaksi asetukseksi (STM 054:00/2013)

Suomen Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksenä näistä tärkeistä lainsäädäntömuutoksista. Lausuntopyynnön yhteydessä esitetyn toiveen mukaisesti Suomen Lääkäriliitto on toimittanut lausuntopyynnön edelleen alakohtaisille erikoislääkäriyhdistyksille, joita on pyydetty toimittamaan lausuntonsa suoraan sosiaali- ja terveysministeriöön.

Suomen Lääkäriliitto kannattaa lainsäädäntömuutosten taustalla olevaa johtavaa periaatetta, jolla vahvistetaan STM:n ohjausmahdollisuuksia erikoislääkärikoulutukseen liittyen. Erikoislääkärikoulutuksen kehittäminen on ollut haasteellista, kun sen rahoitus ja hallintovastuu ovat olleet eri ministeriöillä. Lääkäriliiton näkemyksen mukaan ei ole esteitä luopua erikoislääkärikoulutuksen tutkintomuotoisuudesta, mikä eurooppalaisittain on varsin poikkeava malli. Tärkeää on kuitenkin säilyttää koulutuksen yliopistollisuus ja samalla vahvistaa yliopiston roolia sekä vastuuta koulutuksen suorittamisessa. Yliopistojen roolin korostamisen ohella on tärkeää, että OKM on myös jatkossa mukana keskeisesti koko koulutusketjusta vastaavana asiantuntijaministerinä. Erikoislääkärikoulutuksen laadun tulee olla jatkossa keskeinen päätöksiä ohjaava periaate eikä siirto saa johtaa työvoimapolitiikan korostamiseen päätösten pohjana.

Nyt ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla on tarkoitus luoda uudet rakenteet erikoislääkärikoulutuksen hallinnointia varten. Erikoislääkärikoulutuksen sisältöön liittyy monia muutostarpeita, mutta niihin ei tässä yhteydessä ole tarkoitus puuttua. Ehdotettu valtakunnallinen koordinaatioelin on tärkeä saada toimintaan mahdollisimman pian erikoislääkärikoulutuksen sisällön ja määrällisen ohjauksen kehittämistä varten. Tässä yhteydessä tulee esimerkiksi harkita erikoislääkärikoulutusasetukseen sisältyvän terveyskeskusjakson pituus sekä koulutusta yliopistosairaaloiden ulkopuolella säätelevä ns. fifty-fifty-sääntö. Tätä puoltaa sekin, että koko terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja yliopistollisten sairaaloiden asema saattaa muuttua eikä tällöin ole järkevää sitoa koulutuksen toteutumista tiukasti nykyrakenteeseen.

Perustelumuistiossa viitataan erikoislääkärikoulutukseen liittyvään valintamenettelyyn. Sen periaatteet tulee jatkossa miettiä perusteellisesti yliopistoissa ja koordinaatioelimessä. Valinnassa tulee käyttää monipuolisia sekä

läpinäkyviä kriteerejä ja valinta ei saa olla vain yhden henkilön päätösvallassa.

Yhdessä hallintovastuun siirtämisen kanssa ollaan selvityshenkilöiden tulevien ehdotusten pohjalta uudistamassa koulutuksen rahoitusta. Suomen Lääkäriliitto on antanut uusimman suosituksensa koulutus-EVOn käytöstä vuonna 2010. Tämä on edelleenkin hyvä pohja sille, että koulutus-EVO tosiasiassasi kohdentuu koulutuksesta aiheutuneisiin ylimääräisiin kustannuksiin. Samassa yhteydessä tulee luoda erikoislääkärikoulutusta antavien yksiköiden systemaattinen ulkopuolinen arviointijärjestelmä edellytyksenä koulutus-EVOn maksamiselle. Koulutuksen hyväksyttävyyden tulee perustua laadullisten kriteerien täyttymiseen eikä työnantajastatukseen. Lääkäriliiton mielestä olisi ollut toivottavaa, että samalla näiden lakimuutosten kanssa olisi ollut käytettävissä lausuntoja varten selvityshenkilöiden esityksiä koulutus-EVOn kehittämistä.

Erikoislääkärikoulutusta ei nykyisellään valtakunnallisesti juurikaan koordinoita. Epävirallisena foorumina on toiminut Lääkäriliiton aloitteesta 1980-luvulla käynnistetty kahdesti vuodessa kokoontuva erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallinen neuvottelutilaisuus. Lainsäädäntöehdotusten esitys valtakunnallisen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta koordinoivan elimen perustamisesta on mitä tervetullein. Lääkäriliiton mielestä tulee perustaa itsenäinen neuvottelukunta eikä esitettyä terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan alaista jaostoa, vaikka tälle ollaankin esittämässä itsenäistä asemaa. Edelleen todetaan, että ohjausrakenteiden muutosten vuoksi perustetaan tässä vaiheessa jaosto. Perusteltua on kuitenkin perustaa itsenäinen neuvottelukunta jo nyt, jaoston muuttaminen sellaiseksi on jatkossa vaikeaa.

Ehdotettu kokoonpano on perusteltu. On tärkeää, että mukana on myös erikoistuvien lääkärin edustus. Eri tahojen edustajia nimettäessä tulee pyrkiä siihen, että myös erityyppiset erikoisalajat tulevat monipuolisesti edustetuiksi koordinaatioelimessä. Kokoonpanossa tulee huomioida myös erityyppiset toimipaikat ja se, että käytännön erikoislääkärikouluttajat ovat edustettuina.

Koordinaatioelimen keskeisenä tehtävänä on myös tuottaa erikoislääkärimääriin liittyviä ennusteita. Suomen Lääkäriliitto tietovarantoineen on ollut aiemmissa selvityksissä keskeisesti mukana ja on mielellään jatkossakin yhteistyössä tässä toiminnassa koordinaatioelimen kanssa. Tehtävissä korostuu myös kansainvälisen kehityksen seuraaminen. Tässä suhteessa olennaista on eurooppalainen kehitys, jossa keskeisenä toimijana on erikoislääkärikoulutuksen eurooppalaisia suosituksia laatinut Euroopan erikoislääkäriiliitto UEMS.

Koordinaatioelin tarvitsee riittävät resurssit monipuolisten tehtäviensä hoitamiseksi. Vähimmäisedellytys on ehdotettu pysyvä pääsihteerin virka. Riittävän asiantuntemuksen varmistamiseksi pääsihteerillä tulee olla lääkärin koulutus.

STM:n erikoislääkärikoulutuksesta annettavan asetuksen perustelumuistiossa todetaan, että erikoislääkärikoulutus tapahtuu hajautetusti sairaanhoi-

topiireissä ja kunnissa. Koulutusta tapahtuu myös muissa terveydenhuollon yksiköissä, erityisesti työterveyshuollossa. Tämä mahdollisuus tulee säilyttää jatkossakin ja hyödyntää erilaisia koulutuksen järjestäjiä mahdollisimman monipuolisesti laatukriteerien pohjalta.

Suomen Lääkäriliitto esittää STM:n asetukseen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta 2 pykälään sanajärjestysmuutosta siten, että "sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä" muutetaan "terveyden- ja sosiaalihuollon palvelujärjestelmässä". Saman pykälän viimeisen lauseen sanajärjestys ehdotetaan muutettavaksi muotoon: "Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että lääkäri tai hammaslääkäri perehtyy terveydenhuollon johtamiseen, hallintoon, suunnitteluun ja moniammatilliseen yhteistyöhön."

Jatkossa muutoksia STM:n asetukseen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta tulee tehdä ainoastaan kansallisen koordinaatioelimen esityksestä.

Suomen Lääkäriliitto

Raija Niemelä
puheenjohtaja

Hannu Halila
varatoiminnanjohtaja